

*Az előadás elkészítését az
MTA Tantárgypedagógiai
Kutatási Programja
támogatta (SZ-009/2016).*

Énektanítás mozgással

Zenepedagógia a Magyar Tudományos
Akadémia Szakmódszertani pályázatán

Előadó

Dr. Deszpot Gabriella
LFZE, tudományos főmunkatárs

Budapest, 2019. március 14.

Készült az Országos Köznevelési Tanács ülésére

„Aktív zenetanulás énekléssel és mozgással – módszerek és hatásvizsgálatuk”

<http://mta.hu/tantargy-pedagogiai-kutatasi-program/mta-lfze-aktiv-zenetanulas-kutatocsoport-107087>

A kutatást vezető intézmény

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (LFZE) Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete,
(1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8.)

A pályázatban együttműködő partnerintézmény

MTA Természettudományi Kutatóközpont, **Agyi Képzőközpont**,
(1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 2.)

Az MTA-LFZE Aktív Zenetanulás Kutatócsoporttal együttműködő intézmények és szervezetek listája

1. Kós Károly Ének-zene Emeltszintű Általános Iskola Tagintézmény (1122 Budapest, Városmajor u. 59.)
2. Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola (9025 Győr, Simor János püspök tere 16.)
3. Kőbányai Szent László Általános Iskola (1102 Budapest, Szent László tér 1.)
4. Zugligeti Általános Iskola, (1121 Budapest, Zugligeti út 113.)

ZENEAKADÉMIA
KODÁLY INTÉZET

RÓLUNK KODÁLY OKTATÁS MUNKATÁRSAK KUTATÁS ÉS INNOVÁCIÓ KÖNYVTÁR KÖNYVESBOLT

Kutatás és innováció > MTA-LFZE Aktív Zenetanulás Kutatócsoport

MTA-LFZE AKTÍV ZENETANULÁS KUTATÓCSOPORT

http://kodaly.hu/kodaly_mta-lfze/mta-lfze-aktiv-zenetanulas-kutatocsoport-107336

Az Aktív zenetanulás kutatócsoport

Kutatócsoport-vezető: Dr. habil. Nemes László Norbert, egyetemi tanár, karnagy, intézetigazgató
Kutatási koordinátor: Várkonyi Zsófia (LFZE)

Képességmérési és kognitív pszichológiai alcsoport

- **Vezető: Dr. Honbolygó Ferenc** (MTA TTK **Agyi Képző Központ**), tudományos főmunkatárs
Dr. Asztalos Kata (SZTE, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Tanító-és Óvóképző Intézet) egyetemi adjunktus

Lukács Borbála (ELTE PPK Kognitív Pszichológia DI), PhD-hallgató

Maróti Emese (MTA TTK, Agyi Képző Központ) PhD-hallgató

Előadó csoporttagok (2018. 12.15. Kodály szimpózium)

Kreatív énekes játékok ritmikus mozgással alcsoport (1. modell)

- **Vezető: Szirányi Borbála** (LFZE) művésztanár, zenepedagógus
Barabás Edina (LFZE) intézeti oktató, zenepedagógus

Kokas-pedagógia adaptálása alcsoport (2. modell: dinamikus énekzene-tanulás)

- **Vezető: Dr. Deszpot Gabriella** (LFZE) tudományos főmunkatárs, egyetemi oktató
Buda Sára (Kroó György Zeneiskola) ének-zene tanár, Kokas-tanító
Farnadi Tamara (Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola); zenepedagógus, karnagy, szolfézstanár, Kokas-oktató)

Körtvési Katalin (LFZE Kodály Intézet) művésztanár (szolfézs, Kokas-pedagógia oktató)

Zvezdovics Mónika (Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola) tanító

Célok

- két új zenepedagógiai modell kidolgozása
- és ezek viselkedéses és neurokognitív szintű hatásmechanizmusainak feltárása
 - új paradigma, az **élményközpontú testmozgás, a testi tanulás bekapcsolása** az énekzene-tanításba
 - a **kognitív idegtudomány bevonása** a bizonyítékokon alapuló tantárgypedagógiai fejlesztésbe

Miért a mozgás?

- *a gyermek természetes lételeme, örömforrás;*
- *az ingerszükséglet kielégítése, a komplex (testi-lelki-érzelmi-akarati) fejlődés alapfeltétele;*
- *a figyelemtartás, a tanulási, részvételi motiváció edző, fejlesztő eszköze;*
- ***nemzetközi példák*** (Dalcroze zenepedagógia, ritmikus, tapsos játékok);
- ***hazai előzmények*** (életreform mozgalom, Kodály-koncepció, Kokas Klára zenepedagógiája)

Új, aktív zenetanulási modellek

1. modell

Kreatív énekes-mozgásos játékok az általános zenei készségek és képességek fejlesztésére

2. modell

Kreatív zenebefogadás szabad mozgással. A Kokas-módszer adaptációja a megújuló ének-zenetanításban

A kidolgozás szakmai, intézményi beágyazottsága (2015-19)

LFZE Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet
Kapcsolódás a *Mintaiskola- programhoz*
Kós Károly Ének-zene Emeltszintű Általános Iskola tagintézmény (Budapest)
Kecskeméti Református Általános Iskola (Kecskemét)
Kapcsolódás
a *Mindennapos éneklés* programhoz;
a *Kodály Erasmus+* projekthez,
a *Kodaly.hub*-hoz

LFZE Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet
Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola (Győr)
Kroó György Zene- és Képzőművészeti Kőbányai Alapfokú Művészeti Iskola (Budapest)

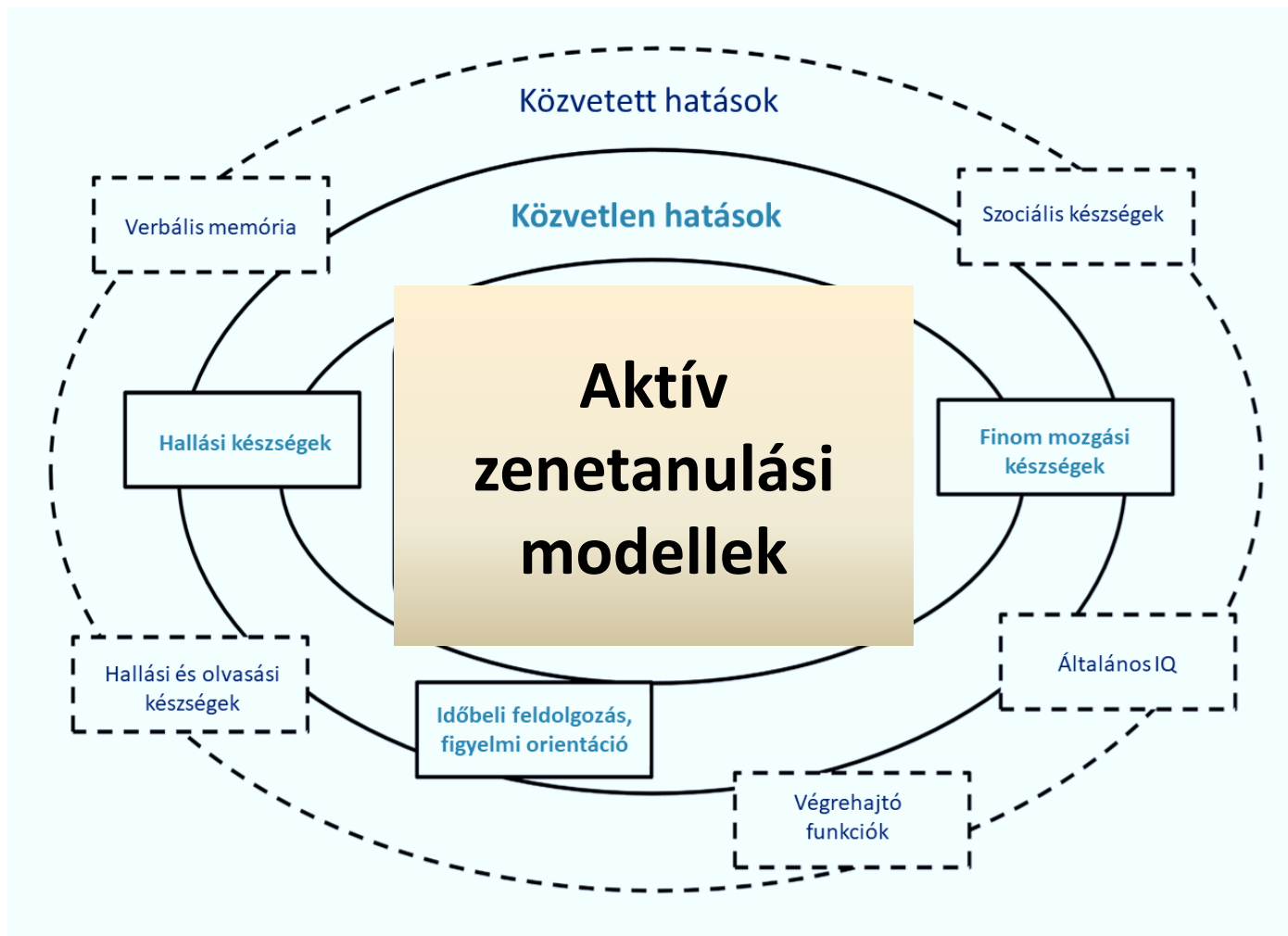
Kutatási kérdések

Az énekzene-tanulás újszerű módszerei hogyan hatnak

- *a neurális rendszerre,*
- *a zenei,*
- *a kognitív, nyelvi és szociális (nem-zenei) képességek fejlődésére?*

összevetve a közoktatásban jelenleg alkalmazott szokásos zenetanítással és egymással

Zenei és nem-zenei képességek viszonylatai

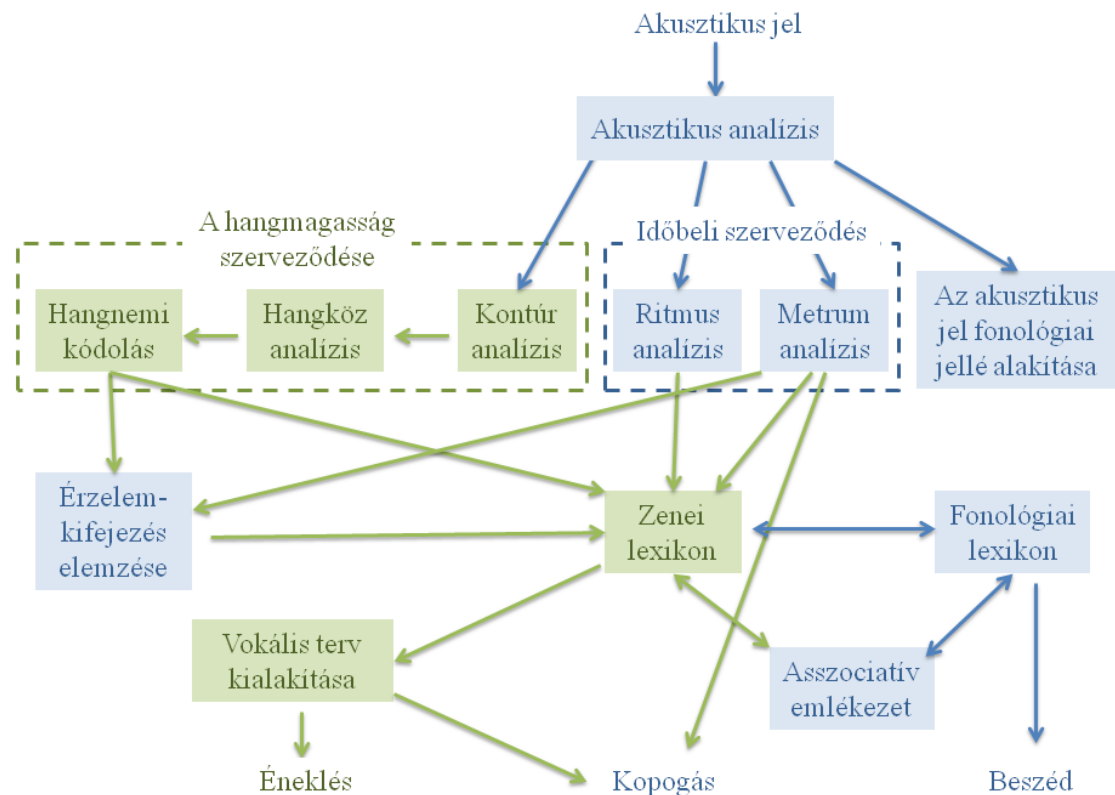

A zenei hangszeres képzés közvetlen és közvetett hatása egyes képességekre
(Miendlarzewska és Trost szerzők elvi ábrája)

A zenei észlelés moduláris modellje neuroanatómiai szempontból

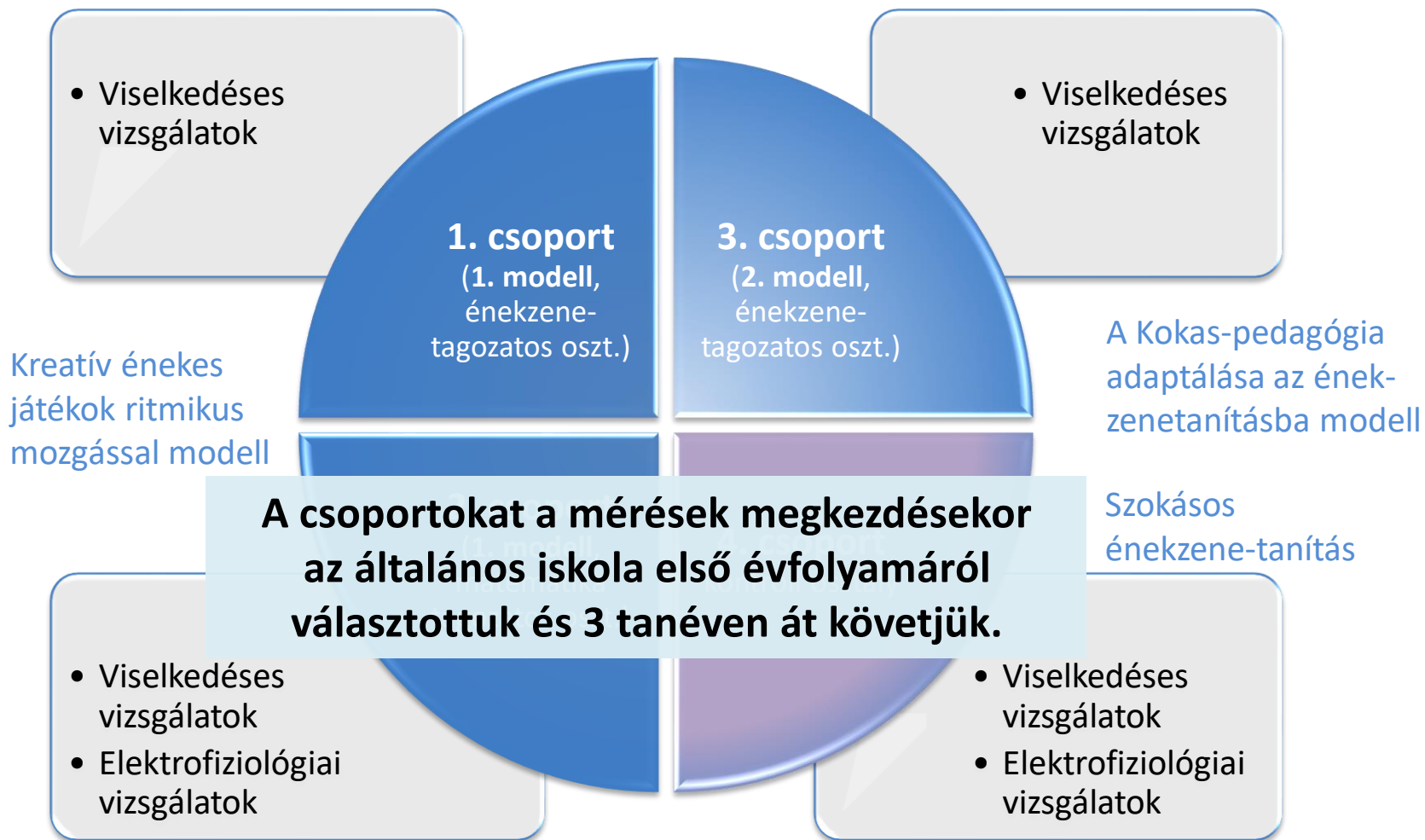
Asztalos, 2016:21.

az auditív feldolgozásnak
legalább két jól
elhatárolható területe
van: a **zenei-és beszéd**
feldolgozás
(zöld-kék)

Asztalos Kata (2016): *A zenei észlelési képesség szerkezete és fejlődése 5-17 éves korban - online diagnosztikus mérések óvodai és iskolai környezetben.* http://doktori.bibl.u-szeged.hu/2998/1/AsztalosKata_PhDertekezes.pdf Ábra, eredeti forrás: Peretz, I. és Coltheart, M. (2003): Modularity of musical processing. *Nature Neuroscience*, 6. 7. sz. 688–691.

Aktív zenetanulási modellek hatásvizsgálata

Vizsgálati csoportok

Módszerek

Hatásvizsgálat: képességváltozás követéses mérésekkel

Viselkedéses vizsgálatok

tesztek felvételével, egyéni és csoportos kontakt formában, ill. online

- *zenei képességek mérése*
- *nem-zenei képességek mérése (kognitív, nyelvi képességek és végrehajtó funkciók)*

Elektrofiziológiai vizsgálatok

MTA Természettudományi Központ Agyi Képző Központ EEG laboratóriumában

- *a zenei észlelés fejlődésének és*
- *a nyelvi képességek (pl. beszédészlelés) követése*
- *az „entrainment” (az agyi ritmusok zenével való szinkronizálódásának) mérése neurális szinten*

Pszichológiai mérőeszközök

(a pilot szakaszban)

• 1. ZENEI KÉPESSÉGEK VIZSGÁLATA

- óvodások és kisiskolások számára kialakított számítógép alapú online teszt
- 3 feladat
 - dallamemlékezet teszt
 - hangmagasság teszt
 - ritmus teszt

• 2. NYELVI ÉS ÉRTELMI KÉPESSÉGEK VIZSGÁLATA

- fonématudatosság
 - fonéma törlési feladat a 3DM-H programcsomagból
 - pl. „Hagy el a ‘mét’ szóból a ‘t’ hangot, mi marad?”

– WISC 4 altesztje

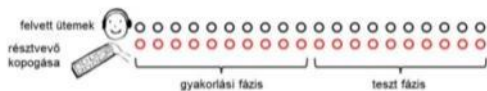
- mozaik
- közös jelentés
- szókincs
- számterjedelem

Nyelvi képességek mérése - Figyelmi és végrehajtó funkciók mérése - „Entrainment” mérése - Intellektuális képességek mérése - Kreativitás mérése - Szociális készségek mérése

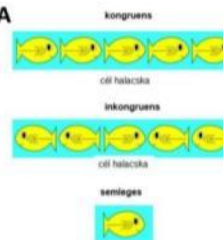
• 3. ENTRAINMENT VIZSGÁLATA

- ritmus produkció vizsgálata számítógépes teszttel
- szenzomotoros szinkronizáció

• 4. FIGYELEM VIZSGÁLATA

- Figyelmi hálózat teszt

• 5. EMPÁTIA VIZSGÁLATA

- online kérdőív

1. Elővennéd ha látnád egy lányt aki nem tudt volna elválni a jótól.
2. Azok az emberek akik megpróbálják az egészséges életet élni, beakadnak.
3. Azok a férfiak akik szexuálisan aktívak, beakadnak.
4. Nagyon szeretem nézni ahogy emberek kibontják az ajándékukat, még akkor is ha én nem vagyok ajándékos.
5. Ha látnék egy főt síelni, nekem is előfognékam lenni.
6. Először beakad, amikor látom, hogy ki akarok lenni.
7. Először is szeretem ha valaki más mellett van ha nem is tudom, hogy miért.
8. Nehéz nekem amikor TV-t nézek.
9. Azok a lányok akik szexuálisan aktívak, nekem beakadnak.
10. Nehézem látom meg néztem miközben kibontják.
11. Először beakad, amikor látom, hogy ki akarok lenni.
12. Elővennéd ha látnád egy főt aki nem tudt volna elválni a jótól.
13. Van néhány dolog ami nagyon előfognékam, hogy előfognékam lenni.
14. Először beakad, amikor látom, hogy ki akarok lenni.
15. A kibontás után akkor is nehéz nekem nézni ami azelőtt szerettem volna látni.
16. Nehézem látom miközben kibontják az ajándékukat, miközben az ajándék kibontásakor beakadnak.
17. Néha beakad amikor azt látom hogy egy személytől elfordítom magam, hogy megpróbáljam van valakire a tekintetem.
18. Azok a férfiak akik szexuálisan aktívak, nekem beakadnak.
19. Ha látnék egy főt síelni, nekem is előfognékam lenni.
20. Nagyon szeretem nézni ahogy valaki lát egy személyt felbontani egy személytől elfordítom magam.
21. Még tudom azt az érzést miközben még akkor is ha látom, hogy valaki engem néz, mert szeretem őt is nem beakad.
22. Nagyon szeretem nézni ahogy emberek kibontják az ajándékukat, még akkor is ha én nem vagyok ajándékos.

Maróti Emese-Honbolygó Ferenc-Lukács Borbála (2016): Új modellek az aktív ének-zene tanításhoz (MTA Szakmódszertani pályázat). A pszichológiai mérések eredményei (2015. szeptember – 2016. május) Ppt. 3-8. dia

Vizsgált képességterületek

Egyéni vizsgálatok

- **Intellektuális képességek** (WISC-IV)
 - Mozaik
 - Számterjedelem
 - Szókincs
- **Nyelvi képességek** (3DM-H)
 - Olvasás
 - Fonémátörlés
 - RAN
- **Végrehajtó funkciók**
 - Számlálási terjedelem
 - Verbális fluencia
(gyorsmegnevezés)
 - Gyümölcs Stroop
- **Zenei produkció**
 - Dallam
 - Ritmus
- **Kreativitás**
 - Szokatlan használat
 - Képzőművészeti interpretáció (*eredeti megnevezés*)
- **„Entrainment”**
 - Ritmus-szinkronizáció

Két ülésben: 2 x kb. 40 perc

A VIZSGÁLAT SORÁN ALKALMAZOTT TESZTEK

<i>Teszt neve</i>	<i>Feladat</i>	<i>Mit vizsgál?</i>
8. Zenei észlelési képességek		
▪ Dallam	Két egymást követő dallamról kell eldönteni, hogy megegyeztek-e, vagy különböztek	A feladat segítségével a dallamokban előforduló hangmagasság-változások észlelését és a dallamokhoz kapcsolódó rövid távú emlékezetet mérhetjük fel.
▪ Hangmagasság	Két egymás után megszólaló hangról kell eldönteni, hogy az első vagy a második hang volt-e magasabb, vagy a két hang megegyezett	A feladat azt vizsgálja, hogy milyen pontosan észleli a gyermek a hangmagasságban, azaz a zenei hangok frekvencia-tulajdonságaiban bekövetkező kisebb-nagyobb változásokat.
▪ Ritmus	Két egymás után bemutatott ritmussorról kell eldönteni, hogy azonosak voltak-e vagy különböztek	A feladat a zenei ritmus változásainak észlelését és a ritmusra vonatkozó rövid távú emlékezeti képességet térképezi fel.
▪ Harmónia	Két egymás után megszólaló akkordról kell eldönteni, hogy azonosak voltak-e vagy különböztek	A feladat által a dúr-moll, illetve moll-szűk összhangzatok közötti különbségtétel képességét, valamint az akkordokhoz kapcsolódó rövid távú emlékezetet vizsgálhatjuk.
▪ Tempó	Két egymás utáni zenei részletről kell eldönteni, hogy tempójukat tekintve azonosak voltak-e, vagy különböztek	A feladat a zenében bekövetkező tempóváltozások észlelését és a tempóra vonatkozó zenei információk rövid távú emlékezetben tartását méri fel.
▪ Vizuális kapcsolás	Sematikus vonalrajzok közül kell kiválasztani azt a kottaképet, amelyik megfelel a hallott zenei részlet dallamvonalának	A feladat a vizuális és auditív ingerek megfeleltetését, a két modalitás összekapcsolásának képességét vizsgálja. Ez az asszociációs képesség a zeneolvasás és -írás alapjául szolgál.
▪ Entrainment (szinkronizáció)	Metronóm által meghatározott tempó követése kopogással; tempó kopogása metronóm nélkül	A feladat a gyermek szinkronizációs képességét vizsgálja, hogy milyen pontosan tudja a metronóm tempóját kopogással lekövetni, illetve a metronóm hiányában milyen pontosan tudja tartani a korábbi tempót. Az érték a kopogás hangingerhez viszonyított eltérését (variabilitását) mutatja, így az alacsonyabb pontérték pontosabb kopogási teljesítményt jelez.

Vizsgált képességterületek

Csoportos (online) vizsgálatok

Válogatás a képességmérési és kognitív pszichológiai csoport képeiből, 2016.

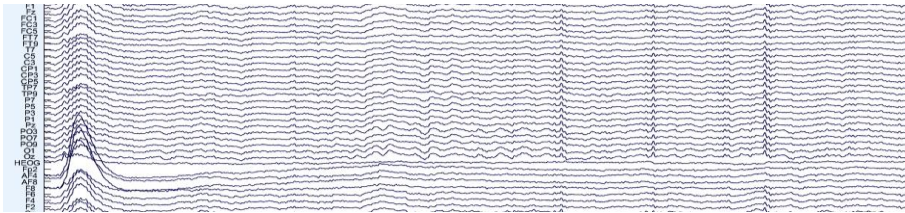
A 3. ülésben: kb. 40 perc

- **Zenei észlelés**
 - Hangmagasság
 - Dallam
 - Ritmus
 - Harmónia
 - Tempó
 - Vizuális kapcsolás
- **Társas készségek**
 - Empátia

Elektrofiziológiai vizsgálatok

Egyéni mérés EEG-vel

- Zenei észlelés
- Beszédészlelés
- „Entrainment”

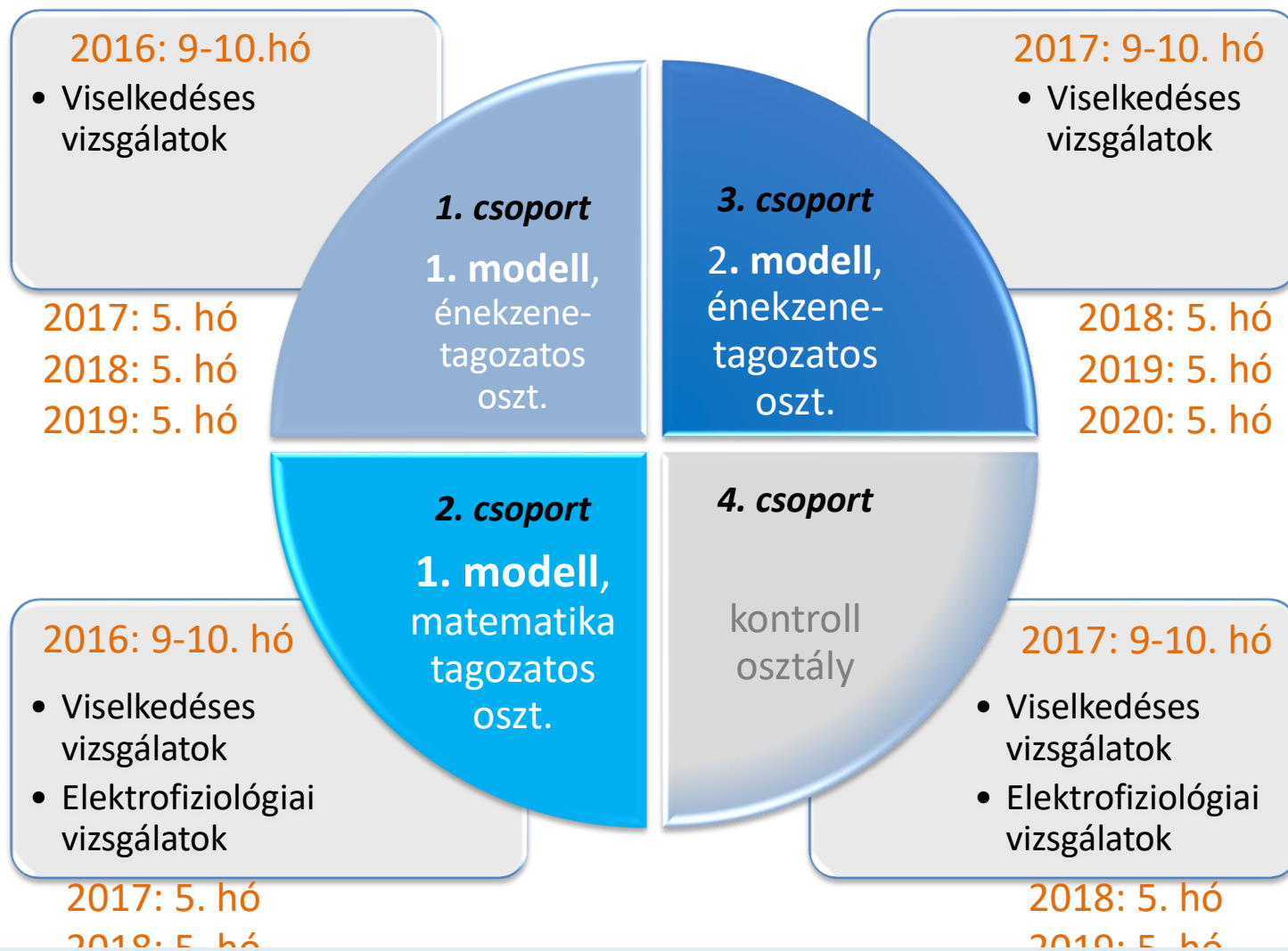

Mintavétel

- az 1. zenepedagógiai modell szerint tanuló, nem zenetagozatos gyerekek mérése (2. csoport: 27 fő)
- A kontroll osztály tanulóinak mérése (4. csoport: 25 fő)

Válogatás a képességmérési és kognitív pszichológiai csoport képeiből, 2016.

A mérés, vizsgálat ütemezése

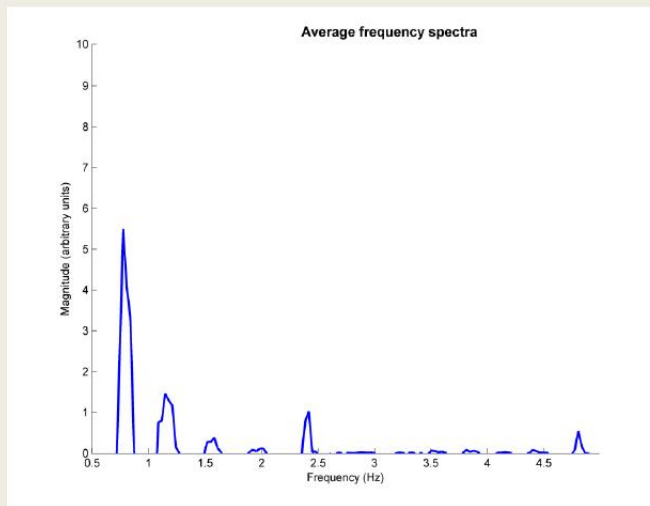

Négy mérési alkalom csoportonként. Keresztmetszeti és hosszmetzeti mérési eredmények elemzése a 103 főre vetítve.

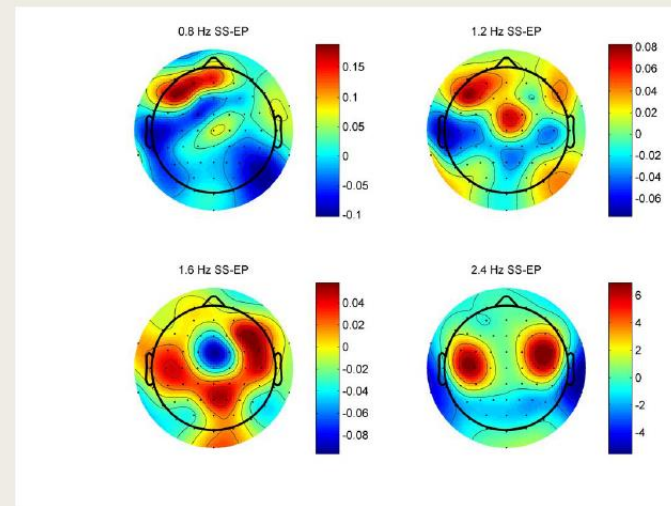
Vizsgálatok adataelemzése

Eredmények - Entrainment markerek a steady-state kiváltott potenciálokban (SS-KP)

EEG frekvencia spektrum:

SS-KP topografiai térkép:

* $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

Beszéd és zenei képességek neurális háttere iskolakezdő gyermekeknél. (Honbolygó F., Lukács B., Maróti E., Asztalos K.)

Feladat-specifikus feldolgozási folyamatok a zene és a beszéd észlelésében. (Lukács B.)

A zenei észlelési képesség vizsgálata online, diagnosztikus mérőeszközökkel az általános iskola alsó tagozatában. (Asztalos K.)

Neurális szinkronizáció ritmikus hangsorokra iskolakezdő gyermekeknél. (Maróti E., Weiss B.)

Összefoglaló az első éves résztvevők eredményeiről

Képességmérési és kognitív
pszichológiai alcsoport

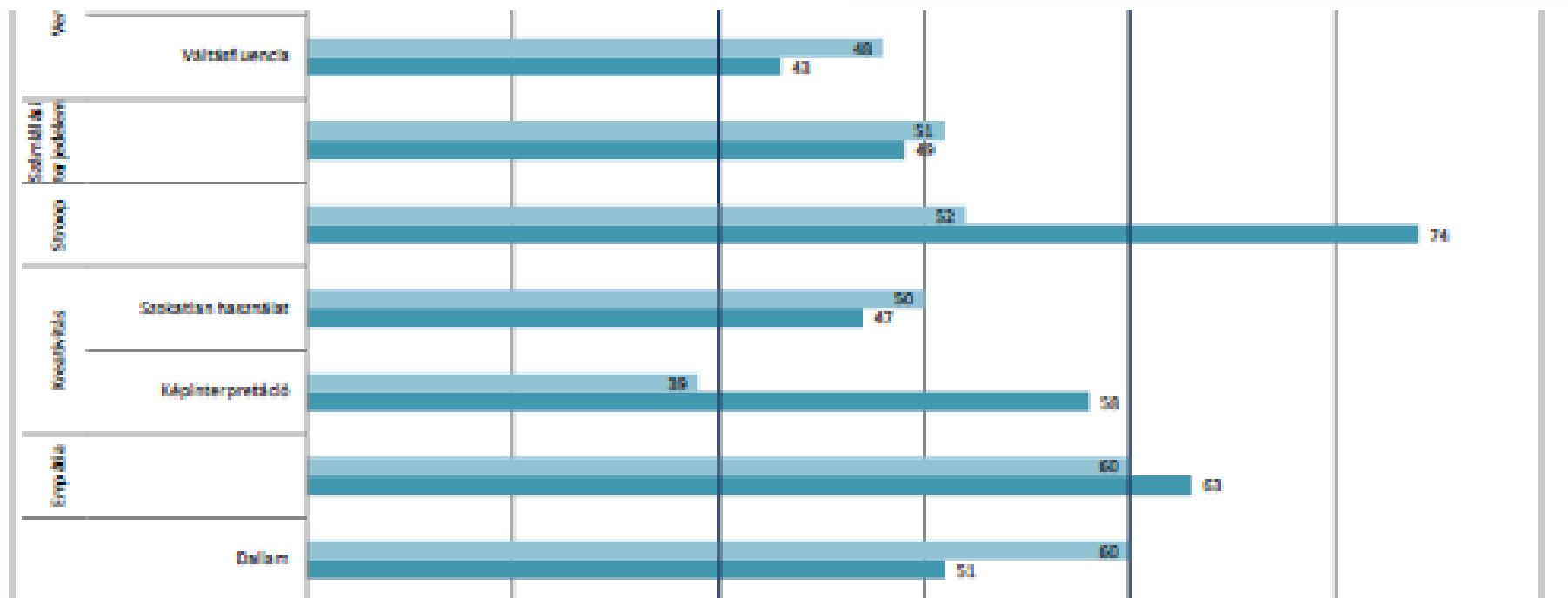
Lukács Borbála összefoglalói

(következő 9 dia)

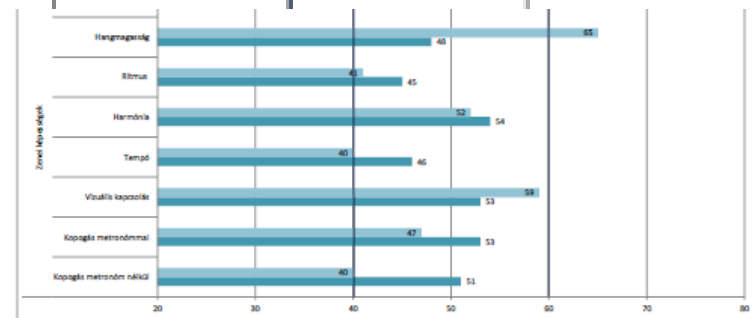
Vizsgálatok

- Jelenleg az első év két mérési pontjából (év eleje és év vége) rendelkezünk minden csoportra vonatkozóan eredményekkel.
- Az eredmények azt mutatják meg, hogy az **1. osztály év elejétől az év végéig milyen változásokat tapasztaltunk** a vizsgált képességterületeken ***(zenei képességek, IQ, nyelvi képességek, végrehajtó funkciók, entrainment, kreativitás, empátia)***
- Az elektrofiziológiai (EEG) vizsgálatok eredményeinek összefoglalása még feldolgozási, összegző szakaszban van.

Vizsgálati eredmények a szülőknek: egy fő profilpéldája

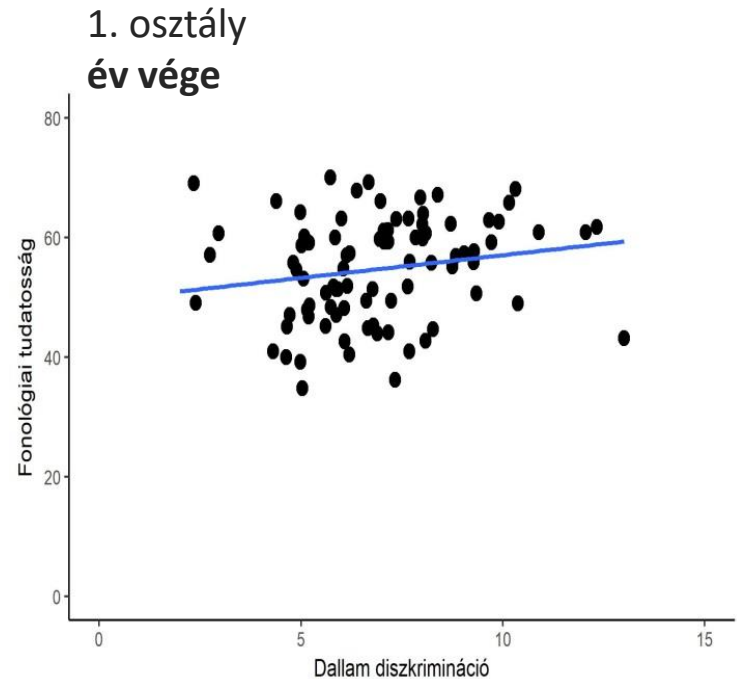
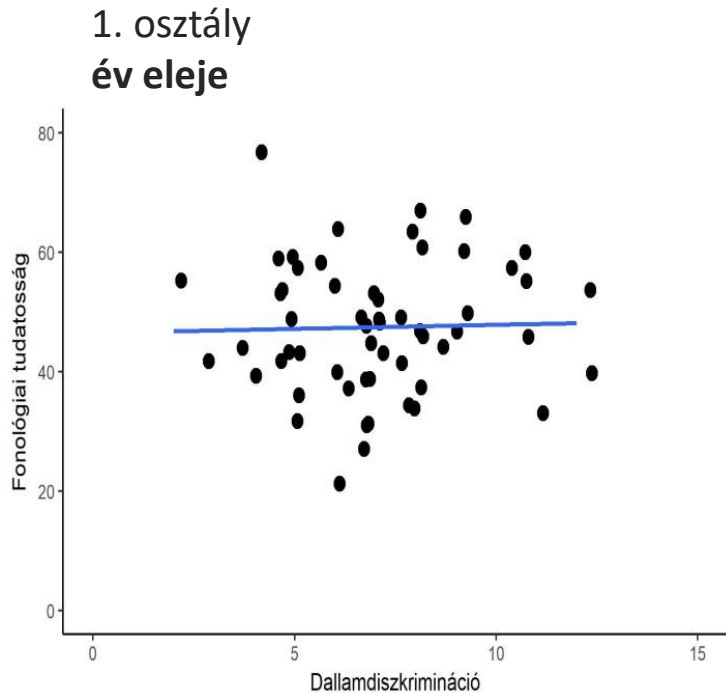

1-2. mérés egy diagramon;
6-8 hónap alatt a vizsgált
képességterületeken milyen változást
tapasztaltunk adott tanulónál
a 103 fő átlagához képest;

Közlés: Lukács Borbála (MTA TTK, PhD-hallgató) 2018. november

Fonológiai tudatosság és dallam diszkrimináció kapcsolata N:103 (teljes minta)

Év elején nincs összefüggés a két feladat teljesítménye között,
a tanév végére erősödött az összefüggés:

Habár nem erős az összefüggés, megjelent egy tendencia arra vonatkozóan,
hogy a jobb dallamészlelés jobb fonológiai tudatossággal jár együtt.

Fejlődésre utaló eredmények (1. év)

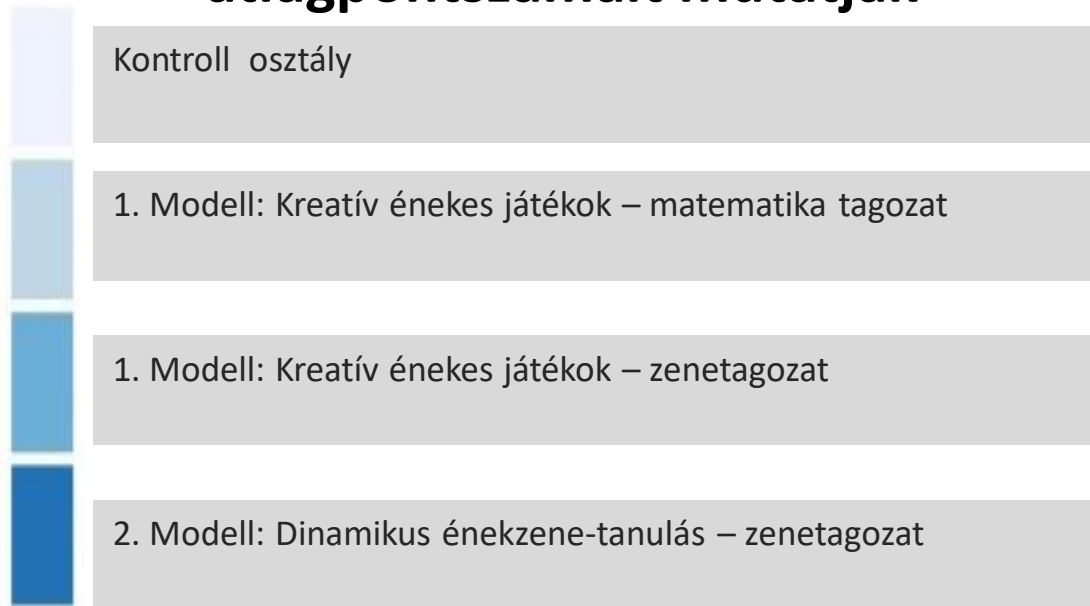
Az alábbi képességterületeken **jelentős fejlődést tapasztaltunk** mind a négy csoport esetében 1. osztály év végén

- **Intellektuális képességek** (IQ)
- **Végrehajtó funkciók** (gátlás, munkamemória, kognitív rugalmasság)
- **Verbális képességek** (gyors megnevezés)
- **Empátia**
- **Kreativitás**: azon belül főként a gondolatok eredetisége (**originalitása**)
- Metronóm nélküli kopogás ("**entrainment**") (*a metronómot követő kopogás nem fejlődött jelentősen*)
- **Zenei képességek** közül a **hangmagasság, harmónia** észlelése és a **dallam kapcsolás** esetén (*pl. ritmikai képességekben egyáltalán nem*)

A felsorolásban nem szereplő képességterületeken nem tapasztaltunk jelentős fejlődést.

Fejlődésre utaló eredmények (kiemelt példák)

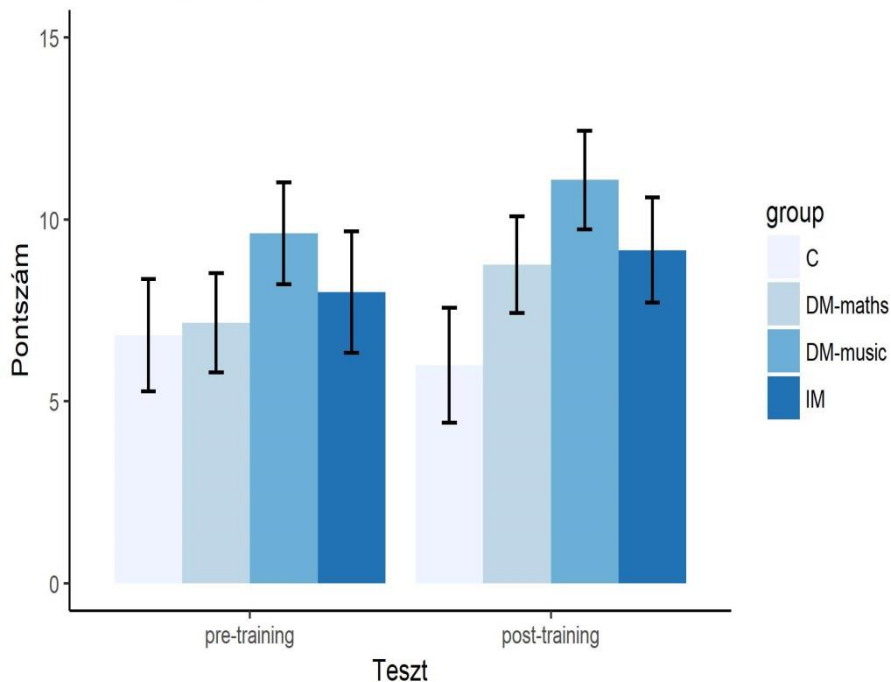
**A következő eredmények a 4 vizsgált csoport
átlagpontszámait mutatják**

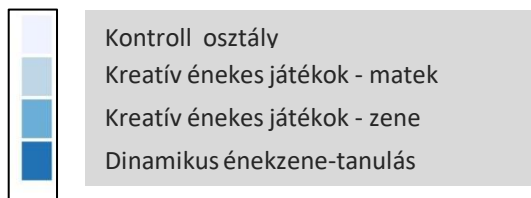
Hangmagasság diszkrimináció

(1. év)

Hangmagasság

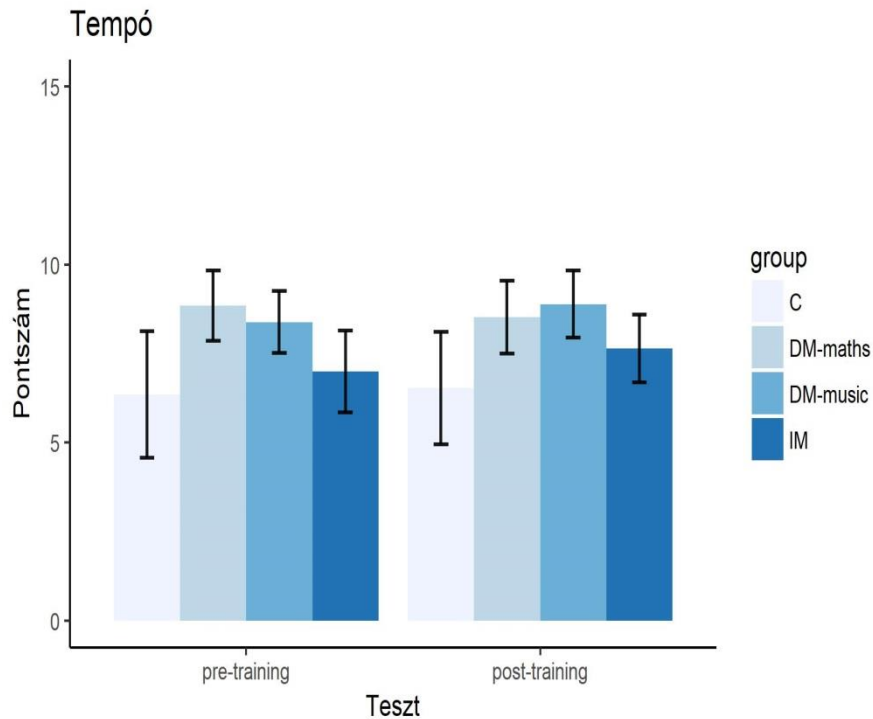

- Az aktív zenetanulási csoportok jelentős fejlődést mutattak.
- **Jelentős különbség volt a kreatív énekes játékok zenei tagozata és a kontroll csoport között.**
- Az aktív zenetanulási csoportok között nem volt jelentős statisztikai különbség .

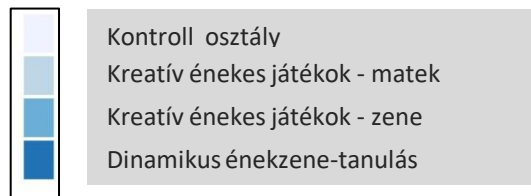

Az első négy oszlop a csoportok év eleji, a második négy oszlop az év végi átlagokat mutatja.

Tempó diszkrimináció (1. év)

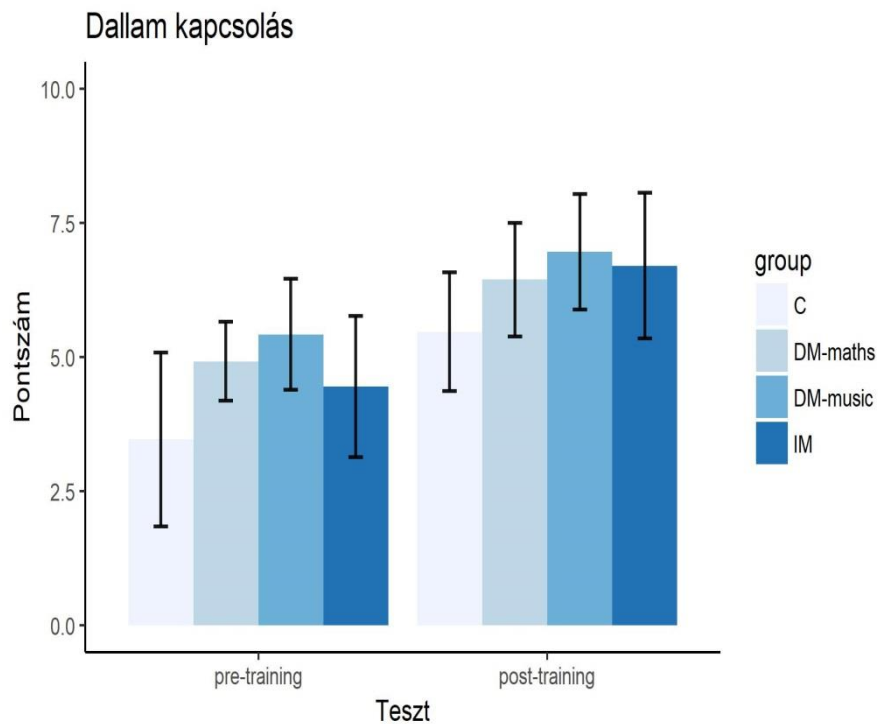

- A csoportok mind fejlődést mutattak.
- **A kreatív énekes játékok két csoportja jobban teljesített a kontrollnál, a *Dinamikustól* viszont nem különböztek statisztikailag.**

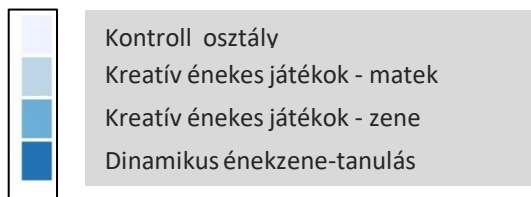

Az első négy oszlop a csoportok év eleji, a második négy oszlop az év végi átlagokat mutatja.

Vizuális kapcsolás - dallamok

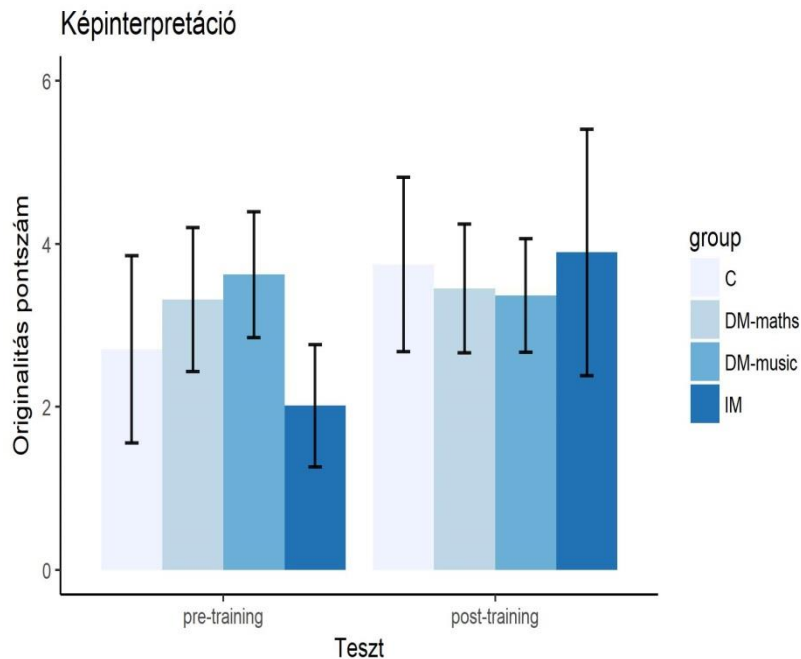

- Ebben a feladatban minden csoport fejlődést mutatott.
- Statisztikailag jelentős különbséget viszont nem találtunk a csoportok közötti teljesítményben.

Az első négy oszlop a csoportok év eleji, a második négy oszlop az év végi átlagokat mutatja.

Kreativitás – originalitás (1. év)

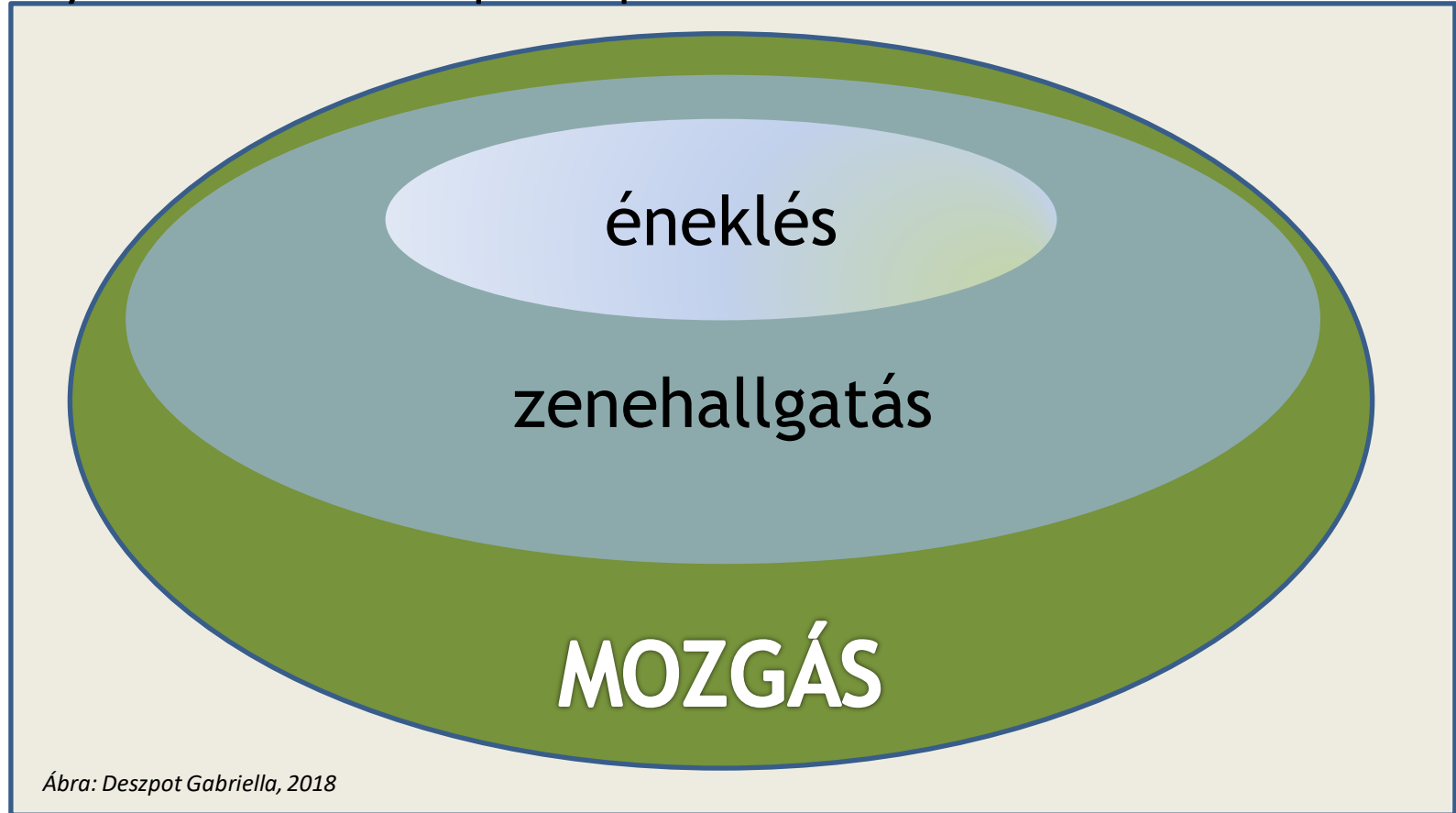
- A kreativitás feladatokban *jelentős fejlődést* mutatott mind a négy csoport a válaszok eredetiségét (originalitását) illetően: a *Képinterpretáció* feladatában a fejlődés kifejezettebb.
- A csoportok nem különböztek a teljesítményben statisztikailag, kivéve a ***dimanikus modell*** érzékelhető emelkedő tendenciáját.

	Kontroll osztály
	Kreatív énekes játékok - matek
	Kreatív énekes játékok - zene
	Dinamikus énekezene-tanulás

Az első négy oszlop a csoportok év eleji, a második négy oszlop az év végi átlagokat mutatja.

Miért „aktív” a zenetanulás?

Az éneklés, a zenehallgatás elválaszthatatlan, szerves kapcsolatban van a mozgással, amely domináns szerepet kap.

Ábra: Deszpot Gabriella, 2018

A dia anyaga Deszpot G. közlése.

Aktív zenetanulási modellek sajátos jellemzői

1. Énekes kreatív-játékok modell (alap és emelt szint)

A tanár **szisztematikus képességfejlesztő feladatsorokat, mozgásos játékokat** talál ki és vezet.

A mozgás a tanulás folyamatában először a **tanári mintát követi**, ami a zenei ismeret elsajátításának záró szakaszában a gyerekek önálló megoldásaiban **saját koreográfiát is eredményezhetnek**.

2. Dinamikus énekzenetanulás modell (alap szint)

A tanár a komplex zenei tudásátadás folyamatának jó részét **élmény-témákhoz** rendeli és a feldolgozást a **gyermek saját fantáziájára** építve az **egészből a részek felé** halad.

A mozgás **variációs** elemként jelenik meg az énektanulás során, míg teljesen **szabad improvizációként, kompozícióban** a zenehallgatáskor.

A dia anyaga Deszpot G. közlése.

1. Énekes kreatív-játékok modell

Hozzáférés a vetített filmhez:

https://lfze-my.sharepoint.com/:v/g/person/mta_tp_archiv_academy_liszt_hu/EayiMQQZ_cBFsBw3VQyvFIoBC6EjQ5v-kqTo-ESglpzo0g?e=e3Aie4

**Felvételek: Kós Károly Ének-zene Emelt Szintű Általános Iskola,
2. osztályos alaptantervű osztálya.**

Tanárok, kutató-fejlesztők: Szirányi Borbála és Barabás Edina

Énekes kreatív-játékok modell jellemzői

Intenzív, direkt, zenei készségfejlesztés a mozgás integrálásával

Példák

- éneklés és zenehallgatás *irányított mozgással*
- *test-ritmus rendszer** alkalmazása
(hangzó-kinesztetikus-vizuális élmény együttese)
- az előkészítés-gyakorlás fázisához *eltérő fókuszú mozgássorok* alkalmazása
- *dallamvonal-követés, összetartozó zenei egységek* mozgásos kifejezése
- *zenei írás-olvasás* előkészítése mozgásos gyakorlatokkal

**adott ritmusértékhez mindig ugyanaz a mozdulat (pl. taps, testérintés) tartozik*

A dia anyaga Szirányi Borbála közlése.

Alkalmazott mozgáskoreográfiák alaptípusai (1. modell)

egyedül végzett mozgássor

saját tudás és kreativitás

párban végzett mozgássor

*izgalmas, motiváló
kortársaktól való tanulás lehetősége*

csoportban végzett mozgássor

kreatív énekes-játékok

*közösségi élmény, felelősség
támogatás, segítség, elfogadás*

A dia anyaga Szirányi Borbála közlése.

2. Dinamikus énekzene-tanulás modell

„Mennyei kapu”

Hozzáférés a vetített filmhez:

https://lfze-my.sharepoint.com/:v:/g/personal/mta_tp_archiv_academy_liszt_hu/ESOSx6lrPn9BsaMM1ceNiBkBmpvmhfnxJB8GR3PAKB78oQ?e=iMYEPO

VIDEOJEGYZETEKBŐL KÉSZÜLT FILM

a győri Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola dinamikus énekzene-óráiról.

TANÍT: Farnadi Tamara

Dinamikus énekzene-tanulás modell jellemzői

Élményalapú komplex zenei készségfejlesztés
kreatív mozgással, kokasos emblémákkal

- **ÉNEKLÉS**, énekesbeszéd, névéneklés
- **DALOSJÁTÉK** mozgás-dallam-szöveg variációk
- **SZABAD MOZGÁS** (improvizatív, kötetlen „tánc”járás)
- **Felfedező ZENEHALLGATÁS** („komoly zene”)
- **NONVERBÁLIS DRAMATIZÁLÁS** zenére
- **TÖRTÉNETALKOTÁS** zenéből és elmesélése
- Zene **VIZUÁLIS KIFEJEZÉSE** (zenére rajzolás, zenéről rajzolás)

A dia anyaga Deszpot G. közlése.

2. Dinamikus énekZENE-tanulás modell

„Szomorú lépésben”

Hozzáférés a vetített filmhez:

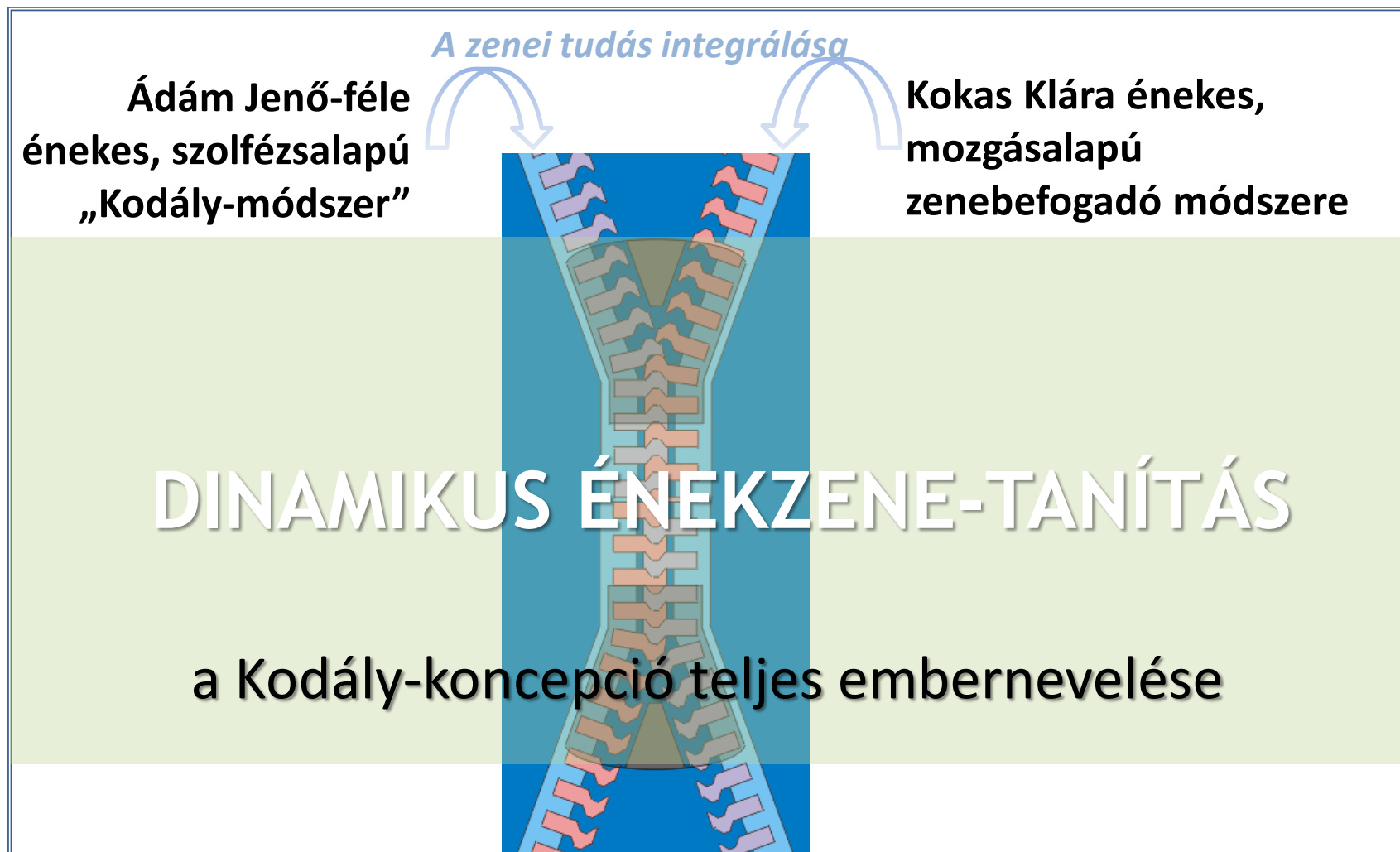
https://lfze-my.sharepoint.com/:v:/g/personal/mta_tp_archiv_academy_liszt_hu/EYZp_nGi8LBFpXxLax4s8KMBz3vEf5jaDjy3Nrsu_qs1Vw?e=Jt7P73

VIDEOJEGYZETEKBŐL KÉSZÜLT FILM

a győri Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola dinamikus énekzene-óráiról.

TANÍT: Farnadi Tamara

Mit jelent a dinamikus énekzene-tanítás?

Ábra: Deszpot Gabriella, 2018; (Animáció rajz :Wikimedia Commons: Luigi Chiesa)

A tantárgy-pedagógia fejlesztés menete

FOLYAMATOS TEREPMUNKA

- **Experimentális ének-zene órák** (tervezés, tanítás): Győr, Budapest, Kecskemét: több alsós osztályban; *Tanárok: Szirányi Borbála, Barabás Edina, Farnadi Tamara.*
- **Experimentális órák dokumentálása:** videojegyzetek készítése, videojegyzetek kódolása, leválogatása; tanári reflektív napló, óratervezet véglegesítése stb.;
- **Követő /próbatanítás:** tervezetek kipróbálása, reflexió, visszacsatolás a beválásról, segédletek javítása; Budapest: 1-1 alsós csoportban; *Tanárok: Buda Sára, Nagy Melinda.*
- **Konzultációk** a tanítás beválásáról.
- **Oktatási segédletek** tervezése, készítése.

A dia anyaga Deszpot G. közlése.

Az aktív zenetanulás modelljeinek készülő oktatási segédletei tanárok számára

TERVEZETEK ÉS DEMÓK (1-3. évf.)

- **Tanmenetek** (*alap és emelt szintre*)
- **Minta óravázlatok**
- **Tanítási egységek forgatókönyvei**
- **Tanári kézikönyv, instrukciós példatár**
- **Feladatok részletes leírásai** (*alap és emelt szintre*)
- **Játékgyűjtemény** (*alap és emelt szintre*)
- **Video példatár** (rendszerezett videojegyzetek)
- **Szerkesztett, annotált/feliratozott filmek**
- **Forrás-gyűjtemény** (dalok, zenék listája és hangzóanyagai)

A dia anyaga Deszpot G. közlése.

Beszámolási kötelezettség, teljesítés kimutatás

- Belső **tanulmányok**, részeredmények, értékelések: **38**
- Oktatástámogató **segédletek**:
Írott tanári segédletek, útmutatók: **6**
Tananyag egységek audiovizuális példatára,
demonstrációs filmek: **84**

SZINTBE SOROLÁS (1-5/6 SKÁLÁN)

5. szint (80-90% teljesítmény): A kutatócsoport munkája eléri a tantárgy-pedagógiai kutatások nemzetközi átlagát, hazai viszonylatban pedig példát mutató eredményességű.

Beszámolási kötelezettség, teljesítés kimutatás

Publikációk (2016. szept.-2018 aug.)

Független bírálatot (anonim „peer-review”) alkalmazó folyóiratokban közzétett tantárgy-pedagógiai közlemények

- Maróti, E., Barabás, E., Deszpot, G., Farnadi, T., Norbert Nemes, L., Szirányi, B., & Honbolygó, F. (2018). **Does moving to the music make you smarter? The relation of sensorimotor entrainment to cognitive, linguistic, musical, and social skills.** *Psychology of Music*, SAGE Publications. 06/05/2018, 0305735618778765. <http://journals.sagepub.com/eprint/BiCfYK7rzyv9tka2pMQF/full>
- Lukács, B., & Honbolygó, F. (2018). **Task-dependent mechanisms in the perception of music and speech: domain-specific transfer effects of elementary school music education.** *Journal of Research in Music Education*. Publication accepted on 22th June, 2018.

Egyéb konferencia-kiadványokban és folyóiratokban közzétett tantárgy-pedagógiai közlemények

- Lukács Borbála, Deszpot Gabriella, Szirányi Borbála, Honbolygó Ferenc, Nemes László Norbert: **Új modellek az ének-zene tanításban: aktív zenetanulási módszerek és oktatás-idegtudományi hatásvizsgálatuk (New Models in Music Education: Active Music Learning Methods and the Investigation of Their Training Effects from Educational Neuroscience Perspective)** *Magyar Tudomány* 179(2018)6, 831–836 DOI: 10.1556/2065.179.2018.6.9
- Csongrádi Beatrix, Asztalos Kata (2017): **A zenei képességek fejlettsége 3-6 éves korban.** *Parlando*, 2017/4.

Tudományos/oktatási konferencia előadások: 19

Szakirodalom

Emese Maróti – Edina Barabás– Gabriella Deszpot – Tamara Farnadi – László Norbert Nemes – Borbála Szirányi – Ferenc Honbolygó (2016): *The Effect of Movement Instruction in Music Education on Cognitive, Linguistic, Musical and Social skills*. In: Proceeding ICMPC14, July 5-9, 2016. San Francisco, CA. 544.

Nemes, László Norbert – Barabás, Edina – Deszpot, Gabriella – Farnadi, Tamara – Honbolygó, Ferenc – Maróti, Emese – Szirányi, Borbála (2016, szerk. Deszpot): *Aktív zenetanulás énekléssel és mozgással – módszerek és ezek hatásvizsgálata. Kutatási koncepció (2016-2021). Pályázati anyag az MTA Szakmódszertani pályázatához*. Kézirat. Budapest, 39

Nemes, László Norbert (2016): *Beszámoló előadás az „Aktív zenetanulás énekléssel és mozgással – módszerek és ezek hatásvizsgálata” c. kutatás tervezéséről*. Parlando 2016/5. sz. URL. <http://www.parlando.hu/2016/2016-5/Nemes-projekt.htm>

Szirányi, Borbála (2017): *Kreatív énekes-mozgásos játékok az általános zenei készségek és képességek fejlesztésére*. In: Váradi Judit–Szűcs Tímea (szerk.): *Zenepedagógiai konferencia a felsőfokú tanárképzés 50 éves évfordulója alkalmából*. Debreceni Egyetemi Kiadó, ISBN 978-963-473-955-5; 77-79

Felhasznált források

Asztalos Kata (2016): *A zenei észlelési képesség szerkezete és fejlődése 5-17 éves korban - online diagnosztikus mérések óvodai és iskolai környezetben.* http://doktori.bibl.u-szeged.hu/2998/1/AsztalosKata_PhDertekezes.pdf

Deszpot Gabriella (2017): *Kutatás közben: az aktív zenetanulási modellek fejlesztéséről és hatásvizsgálatokról. A szakmódszertani leírás kihívásai az új zenepedagógiai programok esetében.* In: Kárpáti Andrea (2017., szerk.): *A világ új képe a művészetben és a tudományban: fókuszban a vizuális kultúra pedagógiája.* Konferenciakötet. 1. Művészetpedagógiai Konferencia, 2017. június 22-23. ELTE TTK, Budapest. ISBN: 978-963-284-905-8. URL: <http://mpk.elte.hu/?pid=program/kotet> ;151-153

Deszpot Gabriella - Farnadi Tamara (2018): *Kokas Klára pedagógiája a dinamikus énekzene-tanulás modelljében / Klára Kokas's pedagogy in the dynamic music-learning model.* Zenepedagógia a 21. században Kodály szellemében Zenepedagógiai szimpózium a Zeneakadémia és Kodály Intézete innovatív projektjeihez kapcsolódóan. Zeneakadémia, 2018. december 15-16.

Lukács Borbála (2017): *Képességmérési és kognitív pszichológiai kutatócsoport beszámolója.* Ppt előadás.

Maróti Emese(2016): *A zeneoktatás hatásainak vizsgálata.* Kutatási összefoglaló. Ppt előadás.

Maróti Emese-Honbolygó Ferenc-Lukács Borbála (2016): *Új modellek az aktív ének-zene tanításhoz (MTA Szakmódszertani pályázat).* A pszichológiai mérések eredményei (2015. szeptember – 2016. május) Ppt. 3-8. dia

Miendlarzewska, E.–Trost, W. (2014): *How musical training affects cognitive development: rhythm, reward and other modulating variables.* *Frontiers in Neuroscience*, 2014. január 20. <http://dx.doi.org/10.3389/fnins.2013.00279>. (Magyar nyelvű változat: Maróti Emese)

*„Az előadás elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia
Tantárgypedagógiai Kutatási Programja támogatta.”*

A prezentációt szerkesztette és technikailag kivitelezte:

Dr. Deszpot Gabriella

deszpot.gabriella@academy.liszt.hu

ZENEAKADÉMIA
ALAPÍTVÁ 1875

